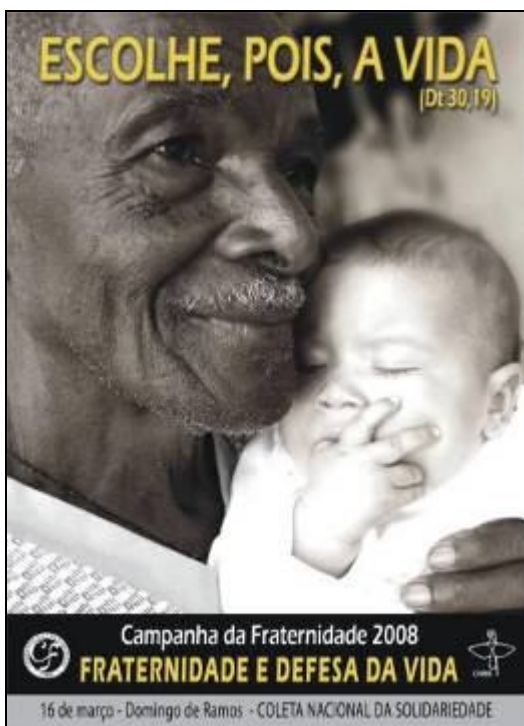

Beste Vrienden,

Economisch gaat het Brazilië de laatste tijd voor de wind. Samen met Rusland, India en China is Brazilië één van de vier BRIC-landen die de wereldeconomie zullen leiden, ten laatste tegen 2040. Stabiele munt, gecontroleerde inflatie, dalend risico om te investeren in Brazilië, groeiende export. Alleen de rentevoet in Brazilië blijft uitzonderlijk hoog (11,25 %), in tegenstelling tot de dalende rentevoet in de Verenigde Staten en Europa. Daardoor is Brazilië voor de banken een ware goudmijn. De president Luís Inácio da Silva, of kortweg Lula genaamd, begint graag zijn toespraken met: "Nog nooit in de geschiedenis van dit land hebben we zo'n goeie cijfers...of dit of dat bereikt" Ondanks de linkse sympathieën voor Fidel Castro, Hugo Chavez en Ivo Morales kiest hij voor een neo-liberale economische politiek. Hij heeft het altijd met veel optimisme over de economische groei, zonder rekening te

houden met de desastreuze gevolgen voor het milieu (denk maar aan het steeds maar slinkende Amazonewoud, de mijnen en de monoculturen van soja en eucalyptus voor export) En een grotere taart betekent nog geen betere verdeling van die taart. Op sociaal vlak is er nog steeds een enorme ongelijkheid. Het minimuminkomen is deze maand maart opgetrokken tot R\$ 415 (of US\$ 245), maar dat blijft onvoldoende om met een gemiddelde familie mee rond te komen. De corruptie en het geweld blijven hoogtij vieren. De laatste 15 dagen zijn er in Salvador 109 mensen vermoord. Dat zijn cijfers die doen denken aan een burgeroorlog. De gevangnissen zitten overvol. De rijken sluiten zich op in gesloten villaparken met dag en nacht privé-bewaking.

Affiche van de vastenactie 2008

De vastenactie dit jaar gaat dan ook over het menselijke leven dat verdedigd moet worden, van vóór de geboorte tot aan de natuurlijke dood, omdat het leven een gave Gods is en niemand dat mag ontnemen. Het is meer dan een actie tegen de liberalisering van abortus ; het gaat om het beschermen van de menselijke waardigheid van de persoon, gemaakt naar het evenbeeld en gelijkenis van God.

In de gevangenis is dit een een delicaat onderwerp, maar mogen we deze discussie niet uit de weg gaan. In deze vastentijd willen we ons extra inzetten om met de ogen van God naar onze realiteit te kijken en mee de weg te gaan van Jezus' lijden, sterven en verrijzen. We kunnen niet onverschillig blijven tegenover zoveel lijden en pijn, maar willen ons ook niet laten neerdrukken door al die ellende. Gestuwd door zijn Geest, willen we hoopvol nieuwe wegen gaan. Te beginnen in mijn eigen kleine kring, maar ook op macro-vlak politiek ijveren voor rechtvaardigere structuren. Daarvoor heb je een lange adem nodig, veel geduld en volharding, creativiteit en humor. Moge Gods kracht ons telkens opnieuw vernieuwen en heelmaken opdat het Pasen mag worden in uw en mijn leven.

Zalig PASEN!

Filip

Gevangenispastoraal Salvador da Bahia in actie!

In onze equipe van de gevangenispastoraal werkt er ook een landgenote mee, **Hilda Hendrickx** (75) die sinds 1967 in Salvador woont. Zij is de zevende medewerkster van de gevangenispastoraal die ik wil voorstellen.

Hilda woont in de populaire wijk Cosme de Farias. Ze is al lang veel Bahiaanser dan Vlaams. Afkomstig uit Wijnegem besloot ze, na haar studies (Germaanse en godsdienstwetenschappen) en een aantal jaren lesgeven, naar Salvador da Bahia te vertrekken. Dat verlangen groeide op een studieweek over de derde wereld van de VKSJ (Vrouwelijk Katholieke Studerende Jeugd) waar ze diocesaan verantwoordelijke voor was, en het voorbeeld van een vriendin Annie Goossens die naar Chili vertrokken is. Maar als ik vraag naar haar diepste motivatie dan zegt ze dat dit pure genade Gods is geweest.

Van Brazilië wist ze niets. Ze weet nog goed hoe ze met de boot “Le Pasteur” vanuit Le Havre vertrok samen met een vlaamse priester Piet Rabal en in Rio de Janeiro toekwam om dan nog drie dagen met de bus naar Salvador te rijden. Ze keek haar ogen uit naar het landschap en zag voor het eerst een echte bananenboom. De bisschop Dom Eugênio Sales bracht haar aanvankelijk onder in een slijk studentenhuus voor dochters van rijke fazendeiros (landeigenaars), terwijl ze gekomen was om bij de armen te werken.

Ze werd gevraagd om een onderzoek te doen naar het godsdienstonderwijs in de openbare scholen. Maar in het binnenland waar ze mee op missie trok om de catechese op poten te zetten, haalde ze haar hart op. Stilaan groeide het idee om, naar het voorbeeld van São Paulo, een Hoger Instituut voor catechese (ISPAC - Instituto Superior de Pastoral Catequética) op te zetten waar de kandidaten gedurende 9 maanden in internaatsverband werden opgeleid tot catechisten. Daar heeft ze als medestichtster 40 jaar lang met hart en ziel aan gewerkt en nu nog als vrijwilligster.

Aanvankelijk was het meer lesgeven, maar al gauw kwam daar stagebegeleiding bij. Ze leerde in de begeleiding eerst en vooral het positieve te benadrukken en dan op een zachte manier kritische opmerkingen te maken (de Bahiaanse manier van evalueren). Ze zocht ook de gevormde catechisten op die terug naar het binnenland gegaan waren en herinnert zich talrijke avonturen van een vastgeraakte bus in de modder en dorpen zonder elektriciteit en hoe iedereen op zijn paasbest naar die vergaderingen kwam, piekfijn uitgedost met nieuwe kleren. Nu geeft ISPAC meer korte vormingspakketten gericht op gemeenschapsopbouw voor leidinggevende figuren in de wijken.

Hilda is ook 25 jaar actief geweest in de beweging van de wasvrouwen (ALARMES – Associação das Lavadeiras da Região Metropolitana de Salvador) die ernaar streefde om erkend te worden als arbeidsters en als dusdanig de garanties van de arbeidswetgeving te kunnen genieten. Daar leerde men hun kosten te berekenen, gaf men juridische bijstand en

vooral zelfwaardering via rollenspel van herkenbare dialogen tussen de wasvrouw en haar werkgeefster.

Bij Hilda en Nilda, haar huisgenote, is er altijd volk in huis. Zo is Gilson, het zoontje van een marktkramer van over de deur, van zijn 6 tot zijn 18 jaar mee opgegroeid in huis. Later als taxichauffeur liet Gilson zich verleiden om drie overvallers te vervoeren en werd hij als medeplichtig opgepakt. Aanvankelijk zat hij zijn straf uit in Feira de Santana (op 100 km van Salvador) en daarna in een halfopen gevangenis in Salvador. Door hem elke zondag te bezoeken, kwam Hilda in contact met het gevangenisstelsel. Ze leerde aan de lijve het lijden kennen van vrouwen wiens man of zoon in de gevangenis zitten, maar ook de solidariteit onder de gevangenen die delen met diegenen die geen bezoek krijgen. Dat is voor mij waarachtige eucharistie, zo zegt ze.

Na drie jaar is Gilson vrijgekomen. Ze voelde dat ze met die ervaring iets moest doen. Wat we meemaken, hoe pijnlijk dit soms ook mag zijn, kan dienen om anderen te helpen. Zo is ze

in de gevangenispastoraal terechtgekomen waar ze nu al een 5-tal jaren wekelijks de gevangenen in voorhechtenis bezoekt.

Ondanks het lawaai en het voortdurend wisselen van gevangenen, ziet ze haar aanwezigheid als vriendschap die ze aanbiedt. Het delen van het evangelie in alle eenvoud is het hoogtepunt van die bijeenkomsten. Gilson bracht haar regelmatig met zijn taxi naar de gevangenis. Het geweld neemt toe in de wijk en de spanning is om te snijden. De politie zoekt verbanden en ondervraagt Gilson. Ze raden hem aan een tijdje naar het binnenland te trekken, maar hij wil er niet van weten. Op 15 december 2007 is hij vlakbij Hilda's huis vermoord door onbekenden. Hij was 31 jaar en laat zijn vrouw en zoontje Gabriel achter.

We voelen met pijn in het hart dit verlies aan, maar blijven geloven in de liefde, sterker dan de dood.

Filip.

Gestuwd door de Geest

met Pradopriesters op spiritualiteitsweek

Op vijf verschillende plaatsen in Brazilië hielden de Pradopriesters en sympatisanten hun spiritualiteitsweek bij het begin van dit nieuwe jaar. In de Prado vinden we het belangrijk om als priester in de leerschool van Jezus te blijven staan en ons door Zijn Geest te laten leiden, om niet te verworden tot professionelen van het sacrale. Het gevaar is niet klein dat priesters in hun parochies managers van een instituut worden en het elan van de bevrijdingsbeweging die Jezus op gang bracht, uit het oog verliezen. Men hoeft niet tot de Prado te behoren om aan zo'n week deel te nemen. Dit jaar werd ik gevraagd om in Fortaleza (Ceará) de week te begeleiden rond het thema: "Onze zending, gestuwd door de Geest" We waren

met een 25-tal vooral jonge priesters uit vier deelstaten van het NO van Brazilië (Ceará, Maranhão, Pará e Piauí).

We verbleven in een gehuurde vakantiewoning aan het strand van Caponga (zo'n 60 km van Fortaleza) waar we dagelijks de vissers met hun jangadas zagen vertrekken.

Deze vissersvlootten met een groot zeil waren meteen een mooi symbool om onze bezinning te beginnen. Zich door de wind laten voortstuwende de zee in, telkens nieuwe wegen bevaren, ... Hoe kunnen we ons openstellen voor Gods Geest? Opdat die Geest ons weer heel zou maken, opdat we de nieuwe uitdagingen in ons leven en in de maatschappij zouden zien en moedig aanpakken.

We begonnen met het schrijven van een brief aan de gemeenschap waar we werkzaam zijn (zoals Paulus zo dikwijls deed) over hoe we, tot nu toe, ons lieten leiden door Gods Geest, wanneer we ons voor die Geest afsloten of

ermee worstelden. De uitwisseling twee aan twee en het plenarium, gaven ons een goed beeld van de eigenschappen van de Geest en onze dagdagelijkse realiteit dat altijd een mengeling is van onze innerlijke beleving en maatschappelijke betrokkenheid.

In het evangelie gingen we na hoe Jezus zich liet leiden door de Geest, van vóór zijn geboorte, tot op het kruis en in Zijn verrijzenis. Het is de trouw aan Gods Geest die Jezus in conflict bracht met de economische en religieuze structuren die zijn tijdsgenoten onderdrukten en Hem uiteindelijk leidden tot het kruis. De Verrezenen geeft Zijn Geest op Pinksteren aan zijn volgelingen en daarna aan allen die in Hem geloven en Zijn weg willen gaan, tot op vandaag. Gods Geest waait echter waarheen Hij wil en beperkt zich niet tot de kerk of het christendom.

Dialogo en samenwerking zijn daarom in een pluralistische maatschappij onontbeerlijk. En voor de kerk in Brazilië, dat lang als het “grootste katholieke land ter wereld” werd beschouwd, is dit een moeizame oefening. Nog al te vaak reageren ambtsbedienaars vanuit een machtspositie. Maar een nieuwe Geest waait over het Latijns-Amerikaanse continent, sinds de CELAM-conferentie te Aparecida van mei 2007 (zie verder artikel van Eduardo Hoornaert).

Padre Olímpio, onze nationale verantwoordelijke van de Prado, die het definitieve engagement van twee Pradopriesters kwam ontvangen, vertelde met entoesiasme over het onthaal van het document van Aparecida door bevrijdingsteologen als Gustavo Gutierrez en de belg José Comblin. Hij zei dat de niet veroordelende openingstoespraak van Benedictus XVI en het goede voorbereidende werk van de Braziliaanse bisschoppenconferentie sterk hebben bijgedragen tot het behoud van de zien-oordelen-handelen-methode (Cardijn) en de bevestiging van de voorkeursoptie voor de armen, in de lijn van Medellin en Puebla. Het carisma van de Prado sluit daarbij goed aan en het zal er dus op aankomen om deze gave van de Geest op een goede manier in de Latijns-Amerikaanse context te vertalen.

In de levensrevisie, waarbij in kleine groepjes een concrete probleem-situatie wordt bestudeerd in het licht van het evangelie, ontdekten we op velerlei wijze de dynamiek van Gods Geest. Vertrekkende vanuit het verhaal van de lamme van Betesda (Jo. 5,1-18) gingen we op zoek naar de wonden

die wij meedragen in onze levensgeschiedenis, opdat Gods Geest ook daar helend mag werken. We vroegen ons ook af welke gave van de Geest we op dit ogenblik het meest nodig hebben. We maakten tot slot een uitstap naar het heuvelland waar we een oude suikerrietplantage bezochten te Redenção/CE, de eerste Braziliaanse stad waar de slaven bevrijd werden (nog vóór de officiële afschaffing van de slavernij in Brazilië met de wet Áurea op 13 mei 1888). Het grote huis (Casa Grande) met in de kelders de senzala, waar de Afrikaanse slaven 's nachts werden opgesloten, is nu een museum.

Cachaça: nationale drank en ook bron van veel leed.

Deze pijnlijke geschiedenis laat tot op vandaag zijn sporen na in de Braziliaanse maatschappij. De grootste suikerrietalcohol-producent (cachaça) Ypioca blijft zijn arbeiders hun rechten ontzeggen en gemeentebesturen politiek manipuleren om hun

belangen veilig te stellen, aldus Padre Moacir die meer dan 30 jaar in die streek werkte en onze gastheer was.

Als aandenken kregen we elk een aarden kruik en schaal mee, artisanaal gemaakt door een zwarte familie van zijn parochie.

Filip Cromheecke

NIEUWE ORIËNTATIE VAN DE LATIJS-AMERIKAANSE KATHOLIEKE KERK

een gastartikel van Eduardo Hoornaert

Sinds 1955 komen afgevaardigden van alle latijns-amerikaanse bisschoppen regelmatig voor een twee weken samen om de koers van de latijns-amerikaanse katholieke kerk voor de komende jaren aan te stippelen. In het voorjaar van verleden jaar is dat voor de vijfde maal gebeurd, ditmaal in Aparecida, op een honderd km. van São Paulo.

De vorige vergaderingen hadden plaats in Rio de Janeiro (1955), Medellin (1968), Puebla (1985) en Santo Domingo (1992). De meest fameuze uitdrukking die tot nu toe uit de bus kwam en in zekere mate de toon aangeeft van deze algemene bisschoppenvergaderingen is 'optie voor de armen'. Deze uitspraak zorgde dan ook voor heel wat woeling en discussie binnen en buiten de kerk. De mensen in Aparecida hebben op hun beurt hard gewerkt aan een tekst die de leidraad moet worden in de Latijns - Amerikaanse katholieke kerk voor de

komende jaren. Een tekst die voor zoveel mensen moet worden goedgekeurd is altijd ietwat 'middelmatig'. Toch is er, tegen de verwachtingen in, een goede tekst gekomen.

Wat is nieuw? Absoluut nieuw, en onverwacht, is de nadruk op de 'missie'. Kerk is missie. Dat gaat rechtstreeks tegen het aloude idee van de parochie, reeds vanaf de vierde eeuw uitgedacht en uitgevoerd om de 'gelovigen' in het geloof te bewaren en te beveiligen tegen vijanden van het geloof.

Het idee is zo onverwacht, omvattend en nieuw, dat ik meen dat vele bisschoppen hebben gestemd zonder goed te weten wat de praktische gevolgtrekkingen zijn van het uitvoeren van een serieus en goed begrepen missieprogram in een aloude 'parochiekerk' zoals de rooms-katholieke. Want missie vraagt een nieuwe soort kerkmensen, opgeleid in het overstijgen van eigen cultuur, het afleggen van eigen gewoonten en het begrijpen van anderen.

Het vraagt ook een uitbouwen van nieuwe kerkgemeenschappen, gebouwd op het missiemodel, kleine actieve gemeenschappen midden een wereld die de Jezus van het evangelie blijkbaar niet kent. De basisgemeenschappen, die reeds een dertig jaar actief zijn in Latijns - Amerika, zijn dus de aangewezen uitvoerders van Aparecida. In de slottekst komen de basisgemeenschappen er nog goed uit, spijts vele tegenwerking achter de schermen.

Het doet ook goed aan het hart vast te stellen dat de werkmethode 'zien, oordelen, handelen' (die men hier de Cardijn~methode noemt), die sinds 1955 door de bisschoppenvergaderingen wordt gevolgd maar in Santo Domingo hevig in het gedrang kwam, niet bezweken is voor de aanvallen. Het komt er dus op aan eerst de 'realiteit' te bestuderen (maatschappijanalyse), hetgeen in de geschiedenis van het christendom helemaal niet gebruikelijk is. Sinds het concilie van Nicéia (325) vertrekt men immers van het dogma en bestrijdt men eerst en vooral de vijanden van het dogma. Men kan zelfs stellen dat onder de vier evangeliën er slechts één is die expliciet aan maatschappijanalyse doet (het evangelie van Marcus). Bij de andere evangeliën kan men slechts moeilijk ontdekken in welke sociale situatie Jezus heeft gehandeld en hoe hij deze wereld interpreteerde. Wie een tekst van Aparecida kan bemachtigen leze dus vooral de nummers 362 tot 370. Die zijn het lezen echt waard.

Maar het is klaar dat niet alles zo mooi is uitgevallen in Aparecida. Ik zet hier vijf punten op een rij die negatief zijn:

- de kerk blijft ruraal denken. De denkwijze van de stadsmens komt nog niet aan bod in dit document. Men vertrekt nog altijd van het beeld van samengetroefte huizen rond de parochiekerk.

- het kapitalisme wordt niet veroordeeld, alleen de 'negatieve gevolgen' ervan. Hier ware het goed geweest het kapitalisme als 'structurele zonde' aan de kaak te stellen, zoals de Bevrijdingstheologie doet;

- de leken komen niet aan bod als volwaardige 'ministers' in de kerk, alhoewel vele bisschoppen slechts toekomst zien mits de toegang van leken tot leidende posities;

- ook de Latijns - Amerikaanse martelaren worden spijtig genoeg niet vermeld. De stilte rond Bisschop Oscar Romero valt pijnlijk op in een tekst die beweert vanuit het eigen continent de spreken over christendom. Hier voelt men hoe sterk de koloniale mentaliteit nog doorweegt;

- tenslotte geen enkele commentaar rond de groeiende en bloeiende pinksterbewegingen. Een stuwing die volgens vele waarnemers de toekomst van het christendom in dit continent zal bepalen wordt helemaal over het hoofd gezien.

Eduardo Hoornaert (op vraag van De Kleine Prins)

Schatkamers van hoop, geloof en liefde

een beschouwing na het lezen van een boek

Ik heb zonet 'Duizend schitterende zonnen' op de tuintafel laten neervallen. In mijn beweging lag een *r v rance* van dankbaarheid voor wat ik in het slot van dit indringende boek heb mogen lezen. Maar in de plof waarmee het drukwerk op de tafel neerviel klonk ook mijn afkeer door voor de pijn (lees maar foltering) - die mensen mekaar - met of zonder uniform - aandoen met de macht die ze ontlenen aan één of ander godenbeeld, of aan de leerschool van de ongelijkheid. Na de plof volgden tranen. Eerst met gesloten ogen, dan met de

ogen wijd open. Het is zo dat ik een vogel zag opduiken in mijn rechterooghoek. Eén met weidse vleugels scherp afgetekend tegen het blauw van deze middaglucht. Speels ook en spiedend naar leven op de begaanbare grond. Tegen dat de vogel mijn linkerooghoek had verlaten waren mijn tranen opgedroogd.

Mijn gedachten gingen terug naar de laatste pagina's van dit meesterwerk van Khaled Hosseini. Naar dat ogenblik waarbij een vrouw, één van de hoofdpersonages uit het boek, een tinnen doosje toegestopt krijgt dat in feite bestemd was als erfenis voor een vrouw waarmee zij, als tweede echtgenote van een brute man, het leven had gedeeld. De andere vrouw is gestorven. Het is daarom dat door een toevallige ontmoeting dit doosje nu in haar handen terecht komt.

Ze opent het en vindt een brief en een zakje met geld. Een kleine schatkamer zo blijkt. Want deze kleine erfenis veroorzaakt nieuw leven. Hoewel de vrouw zelf alles verloren heeft wil ze het geld niet besteden aan haar eigen redding. Ze

gaat terug naar Kabul en kiest er om meer kansen te geven voor de kleinsten, de slachtoffers van de repressie, van de verzengende discriminatie, voor de weeskinderen.

Het is die kleine erfenis, dat testament dat het verschil maakt tussen 'opnieuw de dood' en 'daar is de lente, nieuw leven, verrijzenis.' Laila, zo heet ze, maakte de keuze voor de tweede optie. Ze investeert in nieuw leven. Ze schenkt haar bezit aan de bezitlozen.

In de mensengeschiedenis is zij niet de eerste. Niet de eerste die vanuit de gesel van de vernedering en de bijna-dood-ervaring resoluut de andere kant opgaat. Niet de eerste die geen heil meer ziet in vergelding en wraak, in oog om oog. Niet de eerste die opteert voor daadwerkelijk goed doen. Zo goed als God.

Mensen die zo'n keuze maken zijn een schatkamer, een tabernakel van geloof, liefde en hoop. ze zetten hun hele inhoud in op 'handelen in bevrijding' en niet in eigen aandelen. Ze doen dat niet zomaar aangespoord vanuit zichzelf, maar door een Geest die hun leven komt dooreenwaaien. De geest die ontsnapt uit elke schatkamer die regelmatig geopend en aangevuld met alle waardevols, alle zinvolsv dat de ervaring van liefde ons aanreikt.

Elke mens kan zo'n schatkamer aanleggen en bestemmen voor de armsten. Wie na ons komt zal er kunnen van genieten ook al vragen we hen om alles weg te schenken. Alleen dan geven wij hen een voorbeeld om hetzelfde te doen. Goed te doen. Zo goed als God.

Zo goed als Jezus, dé schatkamer, dé leerschool, hét tabernakel met onuitputtelijk veel uitnodigingen om onze nalatenschap niet te beperken tot een lijst van wat we hebben, maar vooral van wie we willen zijn, van wat we het liefst aan de volgende generatie willen doorgeven: de levenskunst van de solidariteit en de vrede, van een wereld met genoeg voor iedereen, een planeet waar voor alles en allen gezorgd wordt.

D.Vanderslycke

Gelezen en goedgekeurd

Thuisfront.be

Families van gedetineerden leven min of meer in een isolement. Als familie zijn ze mee gestraft. Schaamte en eenzaamheid zijn vaak hun deel.

We stellen vast dat familieleden wel degelijk contact hebben met elkaar, tijdens de lange wachttijden voor de gevangenispoort en/of in de bezoekerszaal. Men ontmoet er vaak dezelfde personen. Na het bezoek echter gaat iedereen zijn eigen gang, en liefst zo snel mogelijk. In en rond de gevangenis is iedereen gelijk, maar 'buiten' staat men er alleen voor.

In 2006 begon een werkgroep daarover na te denken. De eerste bedoeling was en is om families van gedetineerden nabij te zijn in de brede en diepe zin van het woord: ontmoetend en luisterend.

De werkgroep kiest voor volgende stappen:

als eerste stap: aan families van gedetineerden een gespreks- en discussieforum aanbieden via een website.

als tweede stap: een ontmoetingsruimte aanbieden voor families van gedetineerden.

De website www.thuisfront.be heeft het voordeel dat men anoniem kan deelnemen en op die manier zijn ervaringen en vragen en gevoelens kwijt kan en kan delen met andere lotgenoten. De naam “Thuisfront” verwijst naar diegenen die thuis (achter) blijven en van daaruit – soms eenzaam en alleen - hun strijd moeten voeren.

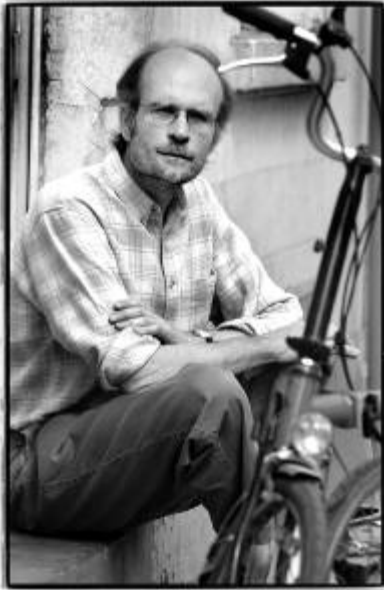
De tweede stap is geïnspireerd door de concrete situatie rond de gevangenis van Brugge. Het Penitentiair Complex Brugge ligt aan de rand van de stad en van een woonwijk. Bezoekers die met het openbaar vervoer komen, moeten vaak lang wachten aan de poort van de gevangenis. In de nabije omgeving zijn geen horecazaken. Daarom wordt gedacht aan een ontmoetingsruimte. Een autobus daartoe inrichten is een optie waarvoor de eerste stappen reeds gezet zijn.

De werkgroep ‘thuisfront’ is ontstaan vanuit ‘Tralies uit de weg’, dat in 2001 een aanvang nam vanuit de interdiocesane en de diocesane dienst voor gezinsspastoraal. ‘Tralies uit de weg’ organiseert gespreksgroepen in de gevangenis waarin vrijwilligers en gedetineerden naar elkaar luisteren en uitwisselen rond allerhande diepmenselijke thema’s.

Verantwoordelijken voor de werkgroep: Guy en Lut Bryon – Vanbelle, Koning Albertstraat 16 8210 Veldegem info@thuisfront.be
--

Dageraad over de akkers. Soja anders

Het tweede sojaboek van Luc Vankrunkelsven

Dit is het tweede sojaboek van Luc Vankrunkelsven. Nu over alternatieven voor soja, maar tegen de achtergrond van het vorige, 'Kruisende schepen in de nacht. Soja over de oceaan'. Daarin had hij het over teelt en consumptie van soja, over gebruik van soja in veevoer in het Noorden en over het transport en vooral over de gevolgen van de sojaproductie en -consumptie. Want voor de Werkgroep voor een Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw (Wervel) is soja één van de belangrijke thema's: het toont het verband aan tussen knelpunten in de landbouw in Zuid en Noord en de aantasting van het milieu overal ter wereld.

Het nieuwe boek focust in het bijzonder op de creativiteit van boeren en boerinnen en consumenten in Brazilië en Europa, 'voorbij de soja'.

Belangrijk is dat de auteur aanzet tot nieuwe accenten, nieuwe denkwijzen, nieuwe perspectieven. De achtergrond blijft die

van het eerste boek: het probleem dus. Terwijl in Europa een hype heerst rond 'groene' energiegewassen, wijst hij op de gevolgen van bijvoorbeeld de rietsuiker- of maïsmonocultuur na die van de soja. Pikant detail: ook de Braziliaanse regering gaat resoluut voor biodiesel op basis van o.a. soja, net als oplossing voor de familielandbouw. Of op het feit dat groene energie en 'ecoaf laten' de aandacht afleiden van het probleem van het overdadige energieverbruik dat er de wortel van is. Of nog: op de onderschatting van methaanvervuiling door runderen in vergelijking met het effect van CO₂.

Centraal echter staan de alternatieven voor soja of minstens voor het sojagebruik. Medicinale planten zijn één invalshoek. Thuisverwerking een andere. De cultuur van bracatinga als alternatief voor pinus en eucalyptus. Of de polycultuur, die bijna dwingt om het begrip 'veld' ongeveer los te laten: een landbouwer bewerkt oppervlaktes bos en open veld, teelt daarin slingerpatatten, naast diverse soorten maïs, enz. Agroforestry is dan niet veraf, al is dat toch weer iets anders.

Hij bewandelt ook zijpaden, maar toont aan dat ze toch weer te maken hebben met datgene waarom het te doen is: een andere kijk op landbouw. Zoals over 'socialistische technologie' versus kapitalistische, wat de vraag doet rijzen of een landbouw op mensenmaat zoals de 'agricultura familiar' in de toekomst weer haalbaar zou kunnen worden. Of over medicinale planten, waar de 'chemische' industrie blijkbaar ook greep wil op krijgen. Of over de de tilapia, een lokale vis. De lezer kijkt wel even op als hij leest dat die gevoed wordt met... varkensmest.

Lezenderwijs ontdekt de lezer ook een land, Brazilië. Hij/zij leert bij over de politiek van Lula, de pedagogie van Freire, over boerenvakbonden, Comissão Pastoral da Terra (commissie voor grondpastoraal, CPT), en andere bewegingen. En hij/zij maakt op een kritische manier kennis met een andere cultuur, met andere gebruiken, zoals *gaúchos*, *churrascos*, Voor velen zeker een verbreding van hun horizon: een in-kijk in een land

‘Dageraad over de akkers. Soja anders’ is geen essay. Luc Vankrunkelsven analyseert een probleem met duizenden facetten, maar vertrekt daarvoor vanuit eigen ervaringen op straat en van ontmoetingen, conferenties: een arme vrouw die ogenschijnlijk een bloem kapotmaakt, de botsing van stijlen bij de ngo-ontmoeting in de marge van de officiële FAO-conferentie, de verkenning van een nieuwe bracinga-plantage, enz. Heel verschillende ervaringen, die nu eens moedeloos stemmen en dan weer moed geven.

Die ervaringen verdiept hij door die observaties te linken met enerzijds de sojakwestie en anderzijds met onder- of achterliggende economische, culturele, sociale, religieuze gegevens. Daarbij schrijft hij als geëngageerde milieuactivist, als gevoelig persoon, als christen en monnik ook, vaak vanuit een combinatie van de drie, zonder zich te verschuilen.

Zo ontstaan zeer persoonlijke reportages, die uitgroeien tot een soort columns omdat feiten, ervaringen, ontmoetingen, aanzetten tot allerlei reflecties: landbouwtechnische, of inzake sociale rechtvaardigheid, rond milieu en consumptie, hier en ginder. Omdat die feiten en fenomenen in een breder verband thuis horen. Daarbij worden mensen en dingen vaak symbolen. Zoals de ontmoeting met een dakloze die zijn hebben en houden beschermt met een verpakking van hondenvoer. Zij voert hem tot sociale overwegingen (‘kruimels voor de honden’) en de diepere, tragische conclusie dat deze wereld drijft op een geldreligie. Op die manier prikkelt hij de lezer om vragen te stellen en anders te denken over van alles en nog wat, zelfs bij actiemethodes, bij eigen informatie, bij eigen levenskeuzes.

De ‘bias’ is wel duidelijk: vooral de grote transnationale ondernemingen, het kapitalisme, moeten het ontgelden. Ietwat sarcastische metaforen als ‘octopus’, ‘messias’, ‘tempel’, zijn schering en inslag. Maar toch: Vankrunkelsven is eerlijk en verklaart zich principieel bereid om zijn eigen verhaal bij te sturen, zoals zijn kijk op ‘contaminatie’. De eucalyptus wordt bijvoorbeeld niet zomaar verketterd: Vankrunkelsven verwijst naar zijn oorspronkelijk nuttige functie als woestijnboom. Of nog: zijn beschouwingen over kolonisatie resulteren in een

genuanceerde kijk op het fenomeen in zijn algemeenheid en de droom van een harmonisch samenleven van boer – soms ‘colonos’ in het Portugees – en indiaan.

*

‘Sojaf litsen’ worden ze al eens genoemd. Hun lengte en hun combinatie van getuigenis en reflectie in een snedige stijl maken ze immers bevattelijk – of ‘hapklaar’, maar die term klinkt in Wervelmilieus als vloeken in de kerk. Ze zijn echter ook stevig: uitspraken worden altijd onderbouwd met cijfers, verwijzingen naar conferenties, voetnoten. Soms worden ze daardoor even bijna taai, wel nooit saai. De informatie remt al eens even het lezen, maar dat hoort erbij als je geëngageerde maar ook eerlijke informatie wil geven.

De stijl is typisch: wat staccato, persoonlijk, in principe ongecompliceerd. Dat hangt samen met de keuze om er een soort caleidoscopisch panorama van te maken. Niet één groots schilderij met een oneindige diepte, maar een collage van schetsen, die om aandacht vragen en een perspectief openen.

Het boek wordt voorafgegaan door een interessante overweging van de abt van Averbode. Met een paar geslaagde variaties op de uitspraak dat iedere christen een arme onder zijn vrienden zou moeten hebben. Die luiden dan als: ‘Iedere consument zou een producent onder zijn vrienden moeten hebben’ of ‘Iedere eter zou een boer moeten kennen’. Dit boek leert een lezer alvast breder kijken.

Jan Glorieux.

“Dageraad over de akkers. Soja anders.” Van Luc Vankrunkelsven. 304 pp. ISBN 978-90-6416-418-7 Te bestellen bij www.wervel.be ; info@wervel.be ; 02/203 60 29. 15 euro, exclusief verzendkosten.

Bijzonder bericht – 1 juni is FEESTDAG!

ZONDAG 1 JUNI 2008

nodigen Filip (Cromheecke) en Didier (Vanderslycke) u van harte uit voor een feestelijke zondagsbijeenkomst ter gelegenheid van de **20ste verjaardag van hun priesterwijding** (29 mei 1988).

We ontmoeten mekaar rond drie tafels. De eerste is die van de eucharistie. De tweede die van de receptie. En tenslotte de derde tafel van het middagmaal.

U kan op gelijk welk ogenblik aansluiten bij deze zondagsbijeenkomst. **Het programma ziet er als volgt uit:**

10uur **Eucharistieviering ‘Ankers los!’** in de Kerk Heilige Drievuldigheid

Vanaf 11uur een **Feestelijke receptie met ‘Het hart op de tong’** in Zaal Paroza (nabij kerk)

En vanaf 12.30u **‘Zomerse broodmaaltijd’** in dezelfde zaal met muzikale achtergrond en beelden uit Bahía.

Ter gelegenheid van onze wijdingsverjaardag willen wij u ook de mogelijkheid geven financieel bij te dragen voor een project waar we zelf geen direct belang in hebben,

maar dat ons toch nauw aan het hart ligt. Vijf jaar geleden steunden we de buurtschool 'Mikado' in Borgerhout. Bij gelegenheid van deze 20ste verjaardag willen wij uw extra steun vragen voor een project van de gevangenispastoraal in de deelstaat Pará. Heel concreet zouden de fondsen gaan naar de vervoerkosten in het Amazonegebied rond Belém voor bezoek van de medewerk(st)ers van de gevangenispastoraal aldaar in de meest afgelegen gebieden waar mensen in de gevangenis nooit bezoek krijgen. U doet ons daarmee veel plezier.

U kan uw bijdrage storten langs het rekeningnummer 000-0335287-55 van Volens vzw. Kerkeveld 28 – 3053 Haasrode (vermelding: project **01-06** Padre Filip Cromheecke – Brazilië). Indien u wenst dat uw gift fiscaal aftrekbaar wordt dan is het minimumbedrag 30€.

Concreet en praktisch

- De Drievuldigheidskerk is gelegen aan de Wapenstilstandlaan 57 te Berchem. De receptiezaal Paroza in de straat langs zij de kerk Bacchuslaan 67. Komt u met de trein stap dan af aan Berchem-Station. Buitestappen aan de voorkant richting Singel Noord – dan tweede brug over de Ring rechts. Er stopt een bus van De Lijn (lijn .../ Borsbeek-Antwerpen (Roosveltplaats) voor de kerk. Komt u met de auto: Neem Ring Antwerpen – afrit Borgerhout. Vanuit Brussel/Gent bij einde afrit rechts richting Deurne/ aan verkeerslichten rechts – aan rondpunt rechts en volgen. Vanuit Nederland: bij eind afrit links – twee verkeerslicht rechts – aan rondpunt rechts en volgen.
- Wie ons wil schrijven voor informatie of om een verontschuldiging te melden die kan dat doen: voor Filip Cromheecke: filipc@uol.com.br
voor Didier Vanderslycke : zodara@hotmail.com
postadres: Lostraat 89 – 1703 Schepdaal

- Bent u op 1 juni zelf de weg kwijtgeraakt ben dan 0478/234564 (Didier)

VAN HARTE WELKOM!

EEN BEZINNING TOT SLOT van Rubem Alves

Moed bijeenrapen....

Rubem Alves (www.releituras.com/rubemalves_bio.asp) is een graag gelezen auteur in Brazilië. Hij verstaat de kunst moeilijke onderwerpen eenvoudig te behandelen, steeds vanuit een christelijk standpunt. Hij wordt vooral gelezen door opvoeders en mensen die met anderen omgaan. Deze tekst willen wij u niet onthouden.

“Zelfs de moedigsten onder ons, vinden zelden de moed voor wat we echt weten”, constateerde Nietzsche. Dat is zo in mijn geval. Veel van mijn gedachten hield ik verborgen. Uit angst. Albert Camus, lezer van Nietzsche, voegde nog een detail toe over het uur waarop we de moed vinden: ‘Het is pas later dat we de moed vinden om waar te maken wat we weten.’ Later. Als we oud zijn. Daar ik oud ben, heb ik de moed bijeengeraapt.

Ik zal spreken over wat ik nooit durfde zeggen en me angst aanjaagt: ‘Het eengemaakte volk zal onoverwinnelijk zijn.’

In het verleden werd de naam van God verbannen en ingenomen door 'het volk'. In een democratie is het het volk dat beslist...ik weet niet of het een goede ruil is. Het blijft een feit dat 'de wil van het volk' behalve onbetrouwbaar, ook van een immense middelmatigheid is. Getuige daarvan de TV gebaseerd op 'kijkcijfers', wat het volk wenst te zien...

De bevrijdingstheologie verheerlijkte het volk als middel voor historische bevrijding. Het staat echter mijlenver verwijderd van de Bijbelse teksten. In de Bijbel gaat het volk van God steeds tegen de richting in. Het volstond dat Mozes, hun leider, zich even terugtrok op een berg, en het volk in het dal begon het gouden kalf te vereren... Bij zijn terugkeer werd Mozes zo kwaad, dat hij de stenen tafelen met de 10 geboden stuk sloeg.

Hetzelfde vinden we terug in het verhaal van de profeet Hosea uit het Oude Testament. Het hart van de verliefde man smolt bij de aanblik de vrouw waarvan hij hield. Hij huwde haar, maar de vrouw prostitueerde zich, wisselde steeds van

minnaar en Hosea schonk haar steeds weer vergiffenis. Uiteindelijk verlaat zij hem en lange tijd later, ontdekt hij haar toevallig tussen de aangeboden slaven op de slavenmarkt. Hij koopt haar en vergeeft haar: 'Nu ben je voor altijd de mijne'. Op die manier schiep de profeet een parabel over Gods liefde, die vergeeft, ook als je dwaalt.

God is de verliefde minnaar, het volk de prostituee. Hij hield van haar, al wist hij dat ze niet te betrouwen was. Het volk verkiest de valse profeten boven de echte, want de nepprofeten vertellen leugens, maar leugens smaken zoet en de waarheid is vaak bitter.

Het Romeinse bestuur wist dat het volk zich zou verliezen in brood en spelen. In de Romeinse tijd werden de christenen voor de leeuwen geworpen. Het volk hield van het spektakel: bloed en jammerkreten. Tijden veranderden en de christenen werden de eigenaars van de arena. Het christelijke circus leverde andere mensen uit: joden, heksen, ketteren. De pleinen liepen even vol als bij feesten, mensen hielden van de geur van verbrand vlees en kreten van pijn.

Reinold Niebuhr, protestants moraaltheoloog, beschrijft in zijn boek 'De morele mens en de immorele maatschappij' dat een geïsoleerd individu een eigen geweten heeft. Het zijn morele wezens. Ze voelen zich verantwoordelijk voor hun daden. Maar zodra ze tot een groep behoren, wordt hun geweten het zwijgen opgelegd door de collectieve emoties.

Een individu dat een vlieg nog geen kwaad zou doen, verandert zodra het ingelijfd is bij een groep. Het is plots tot wreedheden in staat. Men neemt deel aan martelingen, steekt slapende indianen in brand, werpt een bom tussen feestenden tegenstanders... Individuen hebben een moraal. Maar een volk heeft er geen. Het is als een prostituee die zich goedkoop aanbiedt.

Het zou fantastisch zijn als de menigte zich rationeel gedroeg, de waarheid zou volgen en het goede voor de gemeenschap voor ogen zou hebben. Het ideaal van democratie is gefundeerd op die voorveronderstelling.

Maar één van de karakteristieken van een menigte is de eenvoud waarmee ze te misleiden is. Het volk wordt geleid door beelden, niet door verstand. Wie beslist over verkiezingen en democratie zijn de makers van die beelden. De resultaten van de verkiezingen vertellen enkel wie de beste artiest was, wie de verleidelijkste beelden draaide. De massa denkt niet. Alleen individuen denken. Het volk haat de enkelingen die weigeren mee te lopen. Enerzijds houd ik van het democratisch ideaal, anderzijds verafschuw ik de valse middelen waarmee het volk verleid wordt. Het volk is als het deeg dat door experts gekneet wordt.

Noch Freud, noch Nietzsche en noch Jezus Christus vertrouwden het volk. Jezus werd gekruisigd na een volkstemming, die Barbabas op vrije voeten liet. Tijdens de Culturele Revolutie van Mao-Tse-Tung in China, verbrandde het volk boeken en instrumenten in naam van de proletarische waarheid. Wie weet waartoe een volk in staat is om te verbranden...

Nazisme was een populaire stroming. Het volk hield van de Führer. Het verenigde volk, het onoverwinnelijke volk! Ik hou van sommige zaken die niet populair zijn. Sommigen beschuldigen me van een aristocratische zin. Maar wat kan ik doen? Ik hou van Bach, Fernando Pessoa, Nietzsche, Saramago, van stilte. Ik hou niet van grote barbecues, van rock, van schlagermuziek, van voetbal.

Ik ben bang dat ik, op een moment van overwinning, door de menigte verplicht zal worden om mijn voorkeuren te verbranden en venijn zal moeten slikken en mee zal moeten 'verklikken' zoals het ooit gebeurde in China.

Af en toe, maar heel zelden, is een menigte mooi. Maar om dat te bereiken, heb je een poëet nodig die zingt en waarnaar het volk luistert: ' Zingend en wandelend en het lied volgend...'. Dat is de opdracht van artiesten en opvoeders. Het volk waarvan ik houd bestaat nog niet, het is een droom waarop ik hoop.

Rubem Alves(uit het Portugees vertaald door Claire Standaert)

Berichten van de redactie

*** BME vierde 25 jarig bestaan**

Zaterdag 1 maart vierde de Beweging voor Missionair Engagement haar 25-jarige bestaan. Filip is ook lid van de BME en legde er ooit zijn geloften bij af.

Enkele honderden leden en sympathisanten waren afgezakt naar de kerk van de Heilige Drievuldigheid te Borgerhout. De BME, in 1982 gesticht door redemptorist Walter Corneillie zaliger en de Antwerpse priester Frans Van Steenberghe, noemt zich een verbond van personen die willen groeien in solidariteit met de lijdende mens. Solidariteit met armen staat daarbij voorop. De feestrede werd gehouden door stadsdominee Ina Koeman (VPKB). Ze riep de aanwezigen op hun ervaringen én spiritualiteit niet voor zichzelf te houden. Het geloof in de opstanding, dat onze christelijke traditie kenmerkt, kan ons helpen om de wereld heel kritisch te bekijken. De dood heeft niet het laatste woord. We mogen geloven in de opstanding uit de dood. Opstanding is eigenlijk de concrete, politieke utopie van mensen-die-sterven. Niet het streven naar onsterfelijkheid is evangelisch, missionair leven. Wel de concrete dood onder ogen zien en daartegen opstaan, samen met de armen, met die mensen, die van meet af aan in onze wereld en onze geschiedenis worden buitengesloten. Mensen, die er niet toe doen en sociaal overbodig zijn. In deze opstand tegen alle verschijningsvormen van de dood werkt de kracht van de opstanding. Heel concreet, levenbrengend.”

De BME heeft nu ook een eigen website:

www.bmesite.be

* **De Kleine Prins is 18 jaar** en dat was een aanleiding voor het tijdschrift DACO van het bisdom Antwerpen om een gesprek te voeren met Filip over 18 jaar kleine prinsjes.

* **We bedanken jullie** opnieuw voor jullie eindejaarsgiften. Ze blijven nodig. In de volgende Kleine Prins gaan we jullie trouwens een jaarverslag en financieel verslag aanbieden.

* Wie graag af en toe een mailbericht krijgt als er iets belangrijks te gebeuren staat, kan het mailadres sturen naar redactie.dekleineprins@hotmail.com

* **Suggesties en reacties** op dit DKP-nummer zijn welkom op: redactie.dekleineprins@hotmail.com

* Vergeet onze **website** niet: www.filipsalvador.be

**De Kleine Prins
Driemaandelijks tijdschrift**

**Deze editie is van de 18de jaargang / nummer 1
Januari – februari – maart 2008**

Redactie:

Filip Cromheecke – Eduardo Hoornaert - Didier Vanderslycke

Vertaling: artikel Ruben Alvez: Claire Standaert

Foto's: Filip Cromheecke – Didier Vanderslycke

Druk en verzending: Christel en Jan Van Gassen-Smits

Uw bemerkingen, vragen en suggesties zijn welkom:

De Kleine Prins, p/a.Kasteeldreef 6, 2970 Schilde
03/3842970 of redactie.dekleineprins@hotmail.com

Gelieve ons ook tijdig uw adreswijziging toe te sturen.

De volgende editie verschijnt in juni 2008.